

Vergaderjaar 2005–2006

30 081

Ruimte en Cultuur

29 576

Agenda Vitaal Platteland

Nr. 4

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2006

Nationaal project Nieuwe Hollandse Waterlinie: Van denken naar doen!

Als coördinerend bewindspersoon voor de uitvoering van het nationaal project de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) breng ik u met dit voortgangsbericht over de NHW¹ op de hoogte van een aantal wapenfeiten uit de afgelopen periode.

Basis voor de uitvoering van het project NHW vormt het door de minister-raad vastgestelde ruimtelijk plan voor de NHW, *Panorama Krayenhoff*. De betrokken partijen², die vorig jaar hun handtekening onder de Bestuursovereenkomst NHW zetten, hebben de projectrealisatie krachtadig ter hand genomen.

Bij dit typisch Hollandse project gaat behoud van cultuurhistorisch erfgoed samen met toevoeging van hedendaagse functies, ofwel *behoud door ontwikkeling*. De eerste resultaten zijn intussen zichtbaar (onder andere restauratie forten en een aantal recreatieve verbindingen daartussen).

Essentieel is dat deze inzet de komende periode met dezelfde intensiteit doorgaat en dat daarbij alle afgesproken plannen op tijd gerealiseerd worden.

De NHW als voorbeeldproject

De realisatie van de NHW staat in de schijnwerpers als voorbeeldproject uit het Actieprogramma Ruimte en Cultuur (ARC) – uitwerkingsnota van de Nota Ruimte.

Dit vooral ook gelet op de complexe bestuurlijke en ruimtelijke situatie van het project.

De NHW is tevens één van de twintig Nationale Landschappen en maakt daarmee deel uit van de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Daarmee geeft de NHW richting aan ruimtelijke ontwikkelingen en is de NHW een

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

² Samenstelling Liniecommissie: vijf ministeries (VROM, OC&W, V&W, Defensie en LNV) en vijf provincies (Utrecht, Noord- en Zuid-Holland, Gelderland en Noord-Brabant).

kader voor ruimtelijke kwaliteit (met betrekking tot landschap en cultuurhistorie).

Het project is ook bijzonder omdat het de NHW in ere herstelt als een toonbeeld van de Nederlandse historie: een betere geschiedenis is er niet.

Hierna som ik een aantal onderwerpen op over de NHW die kenmerkend zijn voor de uitvoeringsfase waarin het project zich nu bevindt.

Als bijlage treft u een publicatie aan met aansprekende projecten in de NHW.

Voor nog meer actuele en inspirerende ontwikkelingen in de NHW kan de website www.hollandsewaterlinie.nl geraadpleegd worden.

Samenhang en samenwerking

In september a.s. stelt de Liniecommissie de uitvoeringsprogramma's vast die een uitwerking zijn van het gedachtegoed van het Panorama Krayenhoff. Deze plannen zijn met veel enthousiasme door de vertegenwoordigers uit de zeven deelgebieden opgesteld.

Nu de uitvoering gestalte krijgt zie ik een grote inzet van de partijen in de regio, waarbij goed wordt samengewerkt. De rijksbetrokkenheid werkt daarbij, zo is gebleken, als een stimulerende factor.

Teneinde de samenhang van de NHW te waarborgen is *een Liniebreed Uitvoeringsprogramma* opgesteld waarin de zeven programma's geïntegreerd zijn.

Onlangs heeft het College van Rijksadviseurs (voor respectievelijk Landschap, Cultuurhistorie, Infrastructuur en de Rijksbouwmeester) het belang van een *blijvende* samenhang van de NHW voor de ruimtelijke ontwikkelingsrichting nog eens nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van de betrokken bewindslieden (brief d.d. 7 maart 2006, kenmerk 2006234964).

Marketingsstrategie

Om de NHW meer betekenis te geven voor een groter publiek is inmiddels een marketingstrategie uitgebracht met de uitnodigende titel: *Ontdek het geheime wapen van Nederland* (bijlage). Uit toeristisch oogpunt is deze strategie van groot belang (voor onder andere het genereren van economische meerwaarde). Ook tijdens de Nationale Fortenmaand in september openen zeer veel forten hun deuren waarbij veel activiteiten worden georganiseerd (speurtochten; kunstexposities; voorstellingen; e.d.).

Vaandelprojecten

In het plangebied komen locaties voor waar op korte termijn besluitvorming over complexe ruimtelijke ontwikkelingen aan de orde is. Deze gebiedsontwikkelingen met voorbeeldwerking voor de gehele waterlinie worden «vaandelprojecten» genoemd. Voorbeelden hiervan zijn: Ruigenhoek (noordrand van Utrecht – infrastructuur, waterberging, recreatie) en Munnikenland (nabij Slot Loevestein – relatie met Ruimte voor de Rivier). Op 21 juni jl. zijn voor dit laatste gebied bestuurlijke afspraken gemaakt tussen Rijk, provincie, gemeente en waterschap om de NHW-plannen gecombineerd uit te werken met het project Ruimte voor de Rivier. Het gaat hierbij vooral om cultuurhistorie, veiligheid rivier, waterberging en natuurontwikkeling.

Spelregels functiewijziging forten

Bij de uitwerking krijgt een aantal forten en andere objecten in de NHW een andere functie. Daarom vindt nu een liniebreed onderzoek plaats naar de mogelijkheden die zowel de wetgeving rond de vleermuizen recht doen (onder andere Flora- en faunawet) als kansen voor locatie-ontwikkeling en -exploitatie benutten. Het onderzoek moet in de komende herfst spelregels opleveren hoe hier mee om te gaan.

UNESCO

In de in 2005 ondertekende bestuursovereenkomst is plaatsing van de NHW op de UNESCO-lijst van Werelderfgoed als doel geformuleerd. Er wordt nu op aangestuurd om de NHW op te voeren als uitbreiding van de Stelling van Amsterdam, die al de status van UNESCO Werelderfgoed bezit. Naar verwachting zal het kabinet najaar 2006 een brief naar de Tweede Kamer sturen met de stand van zaken over onder andere uitbreiding van de UNESCO-lijst in Nederland.

Gemeenschappelijk Ontwikkelingsbedrijf (GOB)

Voor de NHW wordt momenteel onderzocht wat de rol van het GOB kan zijn.

Bij brief d.d. 15 september 2005, kenmerk 2005-00093, heeft de minister van Financiën u geïnformeerd over de oprichting van het GOB. Essentie is dat het Rijk bij de uitvoering van integrale en complexe projecten met verschillende vastgoedposities streeft naar een efficiëncyslag.

Bij de NHW wordt onder meer gekeken naar locaties waar diverse complexe ruimtelijke ontwikkelingen spelen. Medio oktober verwacht ik de resultaten.

Publiek private samenwerking (pps)

De Liniecommissie ondersteunt gebiedsprojecten waar nodig met het opzetten van pps-constructies. Startende samenwerkingsmogelijkheden worden waar mogelijk met procesgeld gestimuleerd met onder meer het opstellen van adviezen, exploitatie-onderzoeken en financieringsmogelijkheden.

Uitvoeringsprogramma en ILG

Het Rijk heeft in het Tweede Meerjarenprogramma Vitaal Platteland (MJP2) het rijksbod neergezet met betrekking tot investeringen in de twintig Nationale Landschappen (cultuurhistorie en toegankelijkheid). Het betreft hier bijna 52 miljoen euro voor alle Nationale Landschappen gezamenlijk, waarbij wordt uitgegaan van eenzelfde bijdrage vanuit de regio. Daarnaast zijn er andere rijksdoelen uit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) die bijdragen aan de NHW en waaruit middelen beschikbaar kunnen komen. Binnen het ILG verwacht ik veel van de koppeling van doelen door de provincies (natuur, landschap, GIOS, recreatie, landbouw, cultuur). Buiten het ILG wordt voor de NHW vooral ook aangestuurd op het koppelen met bijvoorbeeld woningbouw, rijksinfrastructuur, ruimte voor de rivier.

Noodzaak andere financieringsbronnen

Het Panorama Krayenhoff met de daarbij afgesproken uitgangspunten is ambitieus.

Voor de realisatie zijn aanvullende middelen nodig. Naast de reguliere geldstromen wordt onder meer gezocht naar fondsvorming en sponsoring.

In dit verband moeten ook de Europese structuurfondsen vermeld worden: momenteel wordt per landsdeel een Operatierationeel Programma Doelstelling 2 opgesteld.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C. P. Veerman